

Quick scan flora en fauna

Kornpad 3, Dussen

In opdracht van: DLV

12 januari 2021

Colofon

© 2021 Laneco / DLV

Tekst en samenstelling : I. Brandsma msc.
Tweede lezer: : ir. D. van Pijkeren

Projectnummer: 84.19.05

In opdracht van: DLV

Wijze van citeren: Brandsma, I., 2021, *Quick scan flora en fauna Kornpad 3, Dussen*. Laneco, Ede.

Laneco is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus, brancheorganisatie voor kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging van ecologisch advies en onderzoek.

Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd, gewijzigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van scanning, internet, druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Laneco. Noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander doel dan waarvoor het is vervaardigd.

Laneco is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Laneco. De opdrachtgever vrijwaart Laneco voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

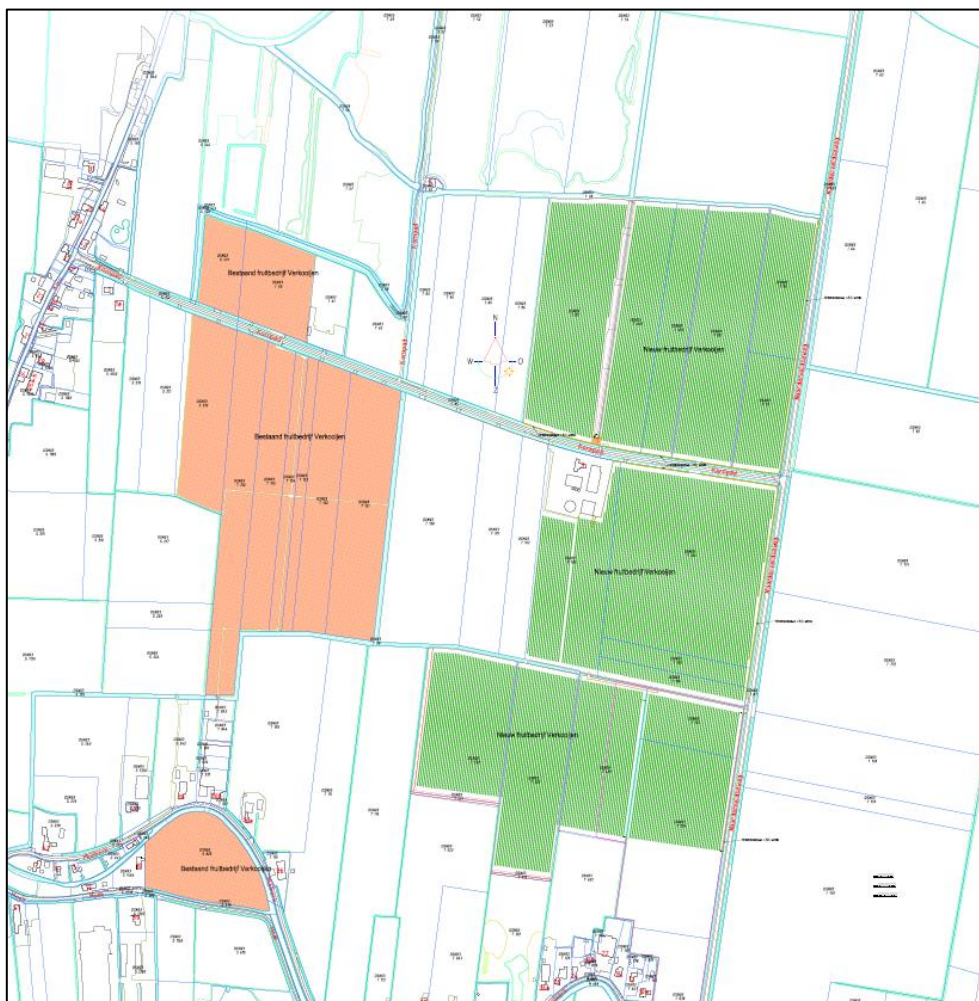
INHOUD

1	INLEIDING	4
1.1	AANLEIDING	4
1.2	GEBIEDSBESCHRIJVING EN BEOOGDE INGREPEN	5
2	TOETSING	6
2.1	ONDERZOEKSMETHODIEK	6
2.2	NATUURNETWERK NEDERLAND	6
2.3	WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL GEBIEDSBESCHERMING	9
2.4	WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL HOUTOPSTANDEN	13
2.5	WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL SOORTENBESCHERMING	13
3	CONCLUSIE	20
3.1	NATUURNETWERK NEDERLAND	20
3.2	WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL GEBIEDSBESCHERMING	20
3.3	WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL HOUTOPSTANDEN	20
3.4	WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL SOORTENBESCHERMING	21
3.5	CONSEQUENTIES	21
3.6	AANBEVELINGEN	22
BIJLAGE 1	WETTELIJK KADER	23
BIJLAGE 2	LITERATUURLIJST	27

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING

Op de gronden rondom het Kornpad 3 te Dussen is men voornemens een laagstamfruitboomgaard aan te planten met een totale oppervlakte van ± 40 Ha. De boerderij/het voormalige agrarische erf aan het Kornpad 3 behoort niet tot het plangebied. In opdracht van DLV heeft Laneco de werkzaamheden en de nieuwe functie getoetst aan de Wet natuurbescherming en een quick scan flora en fauna uitgevoerd.

Plangebied aan het Kornpad 3, met in de groene vlakken de beoogde grond voor de laagstamfruitboomgaard. (ondergrond: Bron Pdokviewer).

In deze quick scan zijn de geschiktheid van het habitat voor beschermde planten- en diersoorten en de verwachte effecten op deze soorten beoordeeld op basis van een gebiedsanalyse (ruimtelijk ecologisch), beschikbare soortgegevens en een eenmalige veldverkenning. Dit resulteert in conclusies en aanbevelingen.

1.2 GEBIEDSBESCHRIJVING EN BEOOGDE INGREPEN

Het Kornpad 3 ligt in het buitengebied van de gemeente Altena (voorheen Werkendam), provincie Noord-Brabant, nabij de dorpen 'Korn' en 'Dussen'; waarbij het buurtschap Korn in het westen ligt en het dorp Dussen in het zuiden. Een strook lintbebouwing verbindt deze dorpen met elkaar. Ten westen van het Kornpad 3 liggen meerdere laagstam fruitboomgaarden, ten noordwesten ligt een natuur/bosgebied, ten noorden van het plangebied ligt een plas en ten oosten van het plangebied liggen open agrarische velden.

Het plangebied betreft een oppervlakte van ± 40 Ha grond en bestaat uit weilanden en maisakkers. Midden in de plangebied is een bijna volledig bestraat en bebouwd erf aanwezig. Het erf behoort niet tot het plangebied, maar ligt door de ligging wel binnen de invloedssfeer van het plangebied. Het erf (Kornpad 3), is omringd met een groensingel van voornamelijk inheemse bomen en struiken zoals wilg (*Salix sp.*), es (*Fraxinus excelsior*) en els (*Alnus sp.*). Het erf bestaat uit een woonhuis, een leegstaande melkveestal, een loods en een open kapschuur. Ook is op het erf een (drijf)mestopslag aanwezig.

De weilanden zijn omringd door diep ingesneden sloten met voedselrijk water en weinig begroeiing.

Indrukken van het plangebied, van linksboven naar rechtsonder: erf met opstallen, de groensingel rondom het erf, het maisland, grasland met naastgelegen laagstamfruitboomgaard. (foto's: Laneco).

2 TOETSING

2.1 ONDERZOEKSMETHODIEK

Via de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) kan een indicatie worden verkregen van de beschikbaarheid van soortengegevens. De gegevens geven echter alleen een indicatie. Daarom zijn ook andere verspreidingsbronnen geraadpleegd (zie literatuurlijst in bijlage 2). De meeste gegevens betreffen relatief globale verspreidingsgegevens.

Op 3 maart 2020 hebben de ecologen R. Eversteijn en I. Brandsma van Laneco het plangebied en de directe omgeving verkend. Doel van het veldbezoek was om een indruk te krijgen van de biotopen ter plaatse en de geschiktheid van het habitat voor de verschillende soortgroepen te beoordelen. Dit veldbezoek heeft nadrukkelijk niet de status van een volledige veldinventarisatie; het veldbezoek geeft slechts een globaal beeld van aanwezige soorten en habitats op basis van een momentopname.

2.2 NATUURNETWERK NEDERLAND

Aan de noordzijde van het plangebied loopt een ecologische verbindingszone volgens het Natuur Netwerk Brabant (NNB; onderdeel van het NNN). Een deel van het plangebied grenst direct aan een ecologische verbindingszone, zoals in onderstaande afbeeldingen is weergegeven.

Links een overzichtsfoto met rechts in zwarte stippen de ecologische verbindingszone. Rechts een uitsnede van het plangebied, waarin in duidelijk te zien is dat de ecologische verbindingszone direct het plangebied grenst (ondergrond: Pdokviewer)

De aanleg van de boomgaard wordt door de initiatiefnemer gerealiseerd vanuit een bredere bedrijfsvisie om efficiënter te werken. Streven is het gehele bedrijf te concentreren ten noorden van de huidige bedrijfslocatie van de initiatiefnemer aan de Muilkerk. De huidige boomgaarden op afstand in Almkerk zullen worden afgestoten. Door deze concentratie is het bedrijf beter geschikt voor automatisering en robotisering waarmee de arbeidsbehoefte fors kan worden teruggebracht. In de huidige

bedrijfsvoering is een fruitteeltbedrijf erg arbeidsintensief. Spuiten en met name de oogst vragen veel arbeidsuren. Ontwikkelingen in de sector gaan in de richting van automatisering en robotisering.

Tevens wordt door de aanleg van aaneengesloten boomgaarden het aantal 'randen' waar een boomgaard aan een sloot of andere kwetsbare belendingen sterk verminderd. Daarbij zal eveneens het landschap minder worden versnipperd dan wanneer sprake blijft van gescheiden boomgaarden.

Door gebruik van een emissiearme meerrijenspuit wordt een emissiereductie bereikt van minimaal 95% (in toekomst meer en meer toegroeiend naar 99% emissiereductie). Het gaat hier om emissie naar naast een boomgaard gelegen oppervlaktewater. Deze emissiereductie wordt bereikt met een combinatie van emissiearme spuitdoppen (grovere, minder driftgevoelige druppel), aangepaste luchtondersteuning, waardoor de spuitniveau niet door de boom wordt geblazen en vrijwel volledig wordt afgezet op de vruchten, bladeren en takken van boom en eventueel met een afscherming die de door de boom geblazen spuitniveau wordt opgevangen waarmee verwaaien van deze niveau naar buiten de boomgaard wordt voorkomen. Met de voorgenomen technieken wordt de emissie van de voorgenomen teelt geminimaliseerd en vrijwel volledig afgevangen. Er is daarmee geen sprake van het verwaaien van mogelijk schadelijke stoffen naar de betreffende gebieden.

Op een afstand van ongeveer 30 meter zal het bespuiten van de boomgaarden, door de gebruikte emissiereducerende technieken, geen nadelige invloed hebben op het betreffende gebied.

De bemesting van de fruitbomen zal plaatsvinden door fertigatie. Met druppelbevloeiing worden de meststoffen in opgeloste vorm heel effectief toegediend per boom. Hiermee worden zowel water als meststoffen uiterst efficiënt toegediend. Deze efficiëntie komt ook tot uiting in minimale verliezen en zorgt dat er geen stikstofemissie van deze meststoffen naar de omgeving optreedt. Hiermee zal het toedienen van meststoffen in de boomgaard geen stikstofemissie naar de betreffende gebieden als gevolg hebben. Zoals nader aangetoond in de paragraaf "Verkeersbewegingen" (paragraaf 4.4.2 van het bestemmingsplan) zal het aantal verkeersbewegingen met de voorgenomen ontwikkeling afnemen. De uitstoot van stikstof als gevolg van het verkeer zal daarmee eveneens afnemen. Dit betekent een verbetering voor het NNN.

Conclusie

Om effecten op de kwetsbare functies (in dit geval een verbindingszone onder het NNB) is een afstand van 30 meter en zijn de omschreven emissie reducerende maatregelen nodig om effecten te voorkomen.

2.2.1 Weidevogelgebieden

In de provincie Noord Brabant zijn geen Weidevogelgebieden aangewezen als onderdeel van de Structuurvisie. Wel zijn er enkele beleidsstukken; die aangeven dat de provincie deze in deze gebieden de weidevogels en hun belangen wil stimuleren door subsidie, en er in beleidsstukken andere overheden ook rekening mee vraagt te houden. De aanwijzing heeft geen juridische gevolgen bij ruimtelijke ingrepen van particulieren. De gemeente heeft in het bestemmingsplan de weidevogels wel benoemd als belangrijke factor: ter plaatse van de aanduiding 'overige zone - rivierenlandschap-kommen' zijn de gronden mede bestemd voor de instandhouding, herstel en ontwikkeling van het rivierenlandschap, subtype kommen, met de volgende kernkwaliteiten: openheid, doorschemerend (micro)reliëf en leefgebied van weidevogels (o.a. grasland) (artikel 32.2.1 lid e)

In deze paragraaf wordt kort ingegaan op effecten die als gevolg van de ingreep op kunnen treden op weidevogels:

Het plangebied betreft de voormalige weidegronden om een agrarisch grondgebonden bedrijf. Dergelijke intensieve landbouwgronden zijn geschikt als broedplaats en leefgebied voor weidevogels. Echter, hoe intensiever het gebruik, hoe minder dekking, variatie aan kruiden en insecten, en hoe lager de grondwaterstand. Veel kruiden, een variatie in hoogte en dekking, veel insecten en een hoge grondwaterstand zijn positief voor het broedresultaat van weidevogels. In dit geval is sprake van een vrij intensieve een gedraineerde weide met een lage grondwaterstand, en een zeer intensief beheer; en daarmee weinig variatie.

Wat verder van invloed is op weidevogels is de aanwezigheid van bomen en menselijke bebouwing, die ze volgens literatuurgegevens mijden tot ongeveer 400 meter afstand (Krijgsveld et-al, 2008). De aanwezige bebouwing met erfsingel vormt daarmee een verdere beperking van de geschiktheid.

Gezien de geschetste situatie zijn alleen minder kritische weidevogels als Kievit en Scholekster te verwachten op dit perceel.

In de toekomst wordt een vrij in de polder gelegen laagstamboomgaard opgeheven en verplaatst naar deze locatie waardoor de openheid en geschiktheid voor weidevogels elders toeneemt.

Het is de verwachting dat de toekomstige situatie binnen het plangebied voor een groot deel ongeschikt wordt voor weidevogels; al maken de eigenaren melding van broedende Kievieten en Scholeksters in bestaande laagstamboomgaarden. Mogelijk houdt dit verband met de aanwezigheid van meer dekking en grotere hoeveelheid insecten. Omdat wel een natuurvriendelijke oever wordt aangelegd, zal de voedselsituatie voor steltlopers wel verbeteren; evenals de situatie voor akkervogels als fazant en patrijs.

2.3 WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL GEBIEDSBESCHERMING

Ten noordwesten van het plangebied ligt het Natura-2000 terrein de Kornsche Boezem (onderdeel van het Natura-2000 gebied "Loevestein, Pompveld & Kornsche Boezem"). Het Natura-2000 gebied ligt op ±180 meter afstand van het plangebied (westkant) en wordt gescheiden door agrarische percelen en voor de zuidzijde het Kornpad.

2.3.1 Voorgenomen ingreep

Men is voornemens een laagstamfruitboomgaard aan te leggen.

De aanleg van de boomgaard wordt door de initiatiefnemer gerealiseerd vanuit een bredere bedrijfsvisie om efficiënter te werken. Streven is het gehele bedrijf te concentreren ten noorden van de huidige bedrijfslocatie van de initiatiefnemer aan de Muilkerk. De huidige boomgaarden op afstand in Almkerk zullen worden afgestoten. Door deze concentratie is het bedrijf beter geschikt voor automatisering en robotisering waarmee de arbeidsbehoefte fors kan worden teruggebracht. In de huidige bedrijfsvoering is een fruitteeltbedrijf erg arbeidsintensief. Spuiten en met name de oogst vragen veel arbeidsuren. Ontwikkelingen in de sector gaan in de richting van automatisering en robotisering.

Tevens wordt door de aanleg van aaneengesloten boomgaarden het aantal 'randen' waar een boomgaard aan een sloot of andere kwetsbare belendingen sterk vermindert. Daarbij zal eveneens het landschap minder worden versnipperd dan wanneer sprake blijft van gescheiden boomgaarden.

Het bedrijf is Planet Proof gecertificeerd. De volgende punten worden gevolgd voor een positieve bijdrage voor natuur en milieu:

- 1: inzet Van natuurlijke vijanden;
- 2: een eigen schurft waarschuwing systeem;
- 3: lage toeren aftakas trekker;
- 4: overhoek van minimaal 100m² gevarieerde kruiden;
- 5: minimaal gras maaien nooit voor half/eind juni;
- 6: 6 aangebrachte torenvalk broedkasten;
- 7: analyse bodemleven minimaal eens per 4 jaar;
- 8: gewas resten terug voeren naar perceel gecomposteerd;
- 9: gebruik lagedruk banden;
- 10: gebruik van fertigatie;
- 11: natuurvriendelijke oever ca 400m lang en 10m breed;
- 12: teeltvrije zone langs alle watervoerende sloten van 4 meter.

Effectenindicator

Overzicht effecten op soorten en/of habitattypen.
De selectie is uitgevoerd op gebied 'Loevestein, Pompveld & Kornsche Boezem' en activiteit 'Grondgebonden landbouw'.

> [Terug naar zoekopdracht](#)

Storingsfactor	1	2	3	4	7	8	13	16	17	19
Meren met krabberscheer en forbeekruïden	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Slikkige riviersievers	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
*Stroomdalgraslanden	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Ruigten en zomen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Glanshaver- en vossenstaartheuvels	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
*Vochtige alluviale bossen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Bever	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Bittervoorn	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Grote modderkrulper	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Kamsalamander	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Kleine modderkrulper	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Rivierdonderpad	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■

■ zeer gevoelig
 ■ gevoelig
 ■ niet gevoelig
 □ n.v.t.
 ... onbekend

2.3.2 Mogelijke effecten

Volgens de landelijke effectindicator zijn er verschillende effecten mogelijk als gevolg van grondgebonden landbouwvormen. Deze effecten op het Natura2000 gebied mogen niet strijdig zijn met de gestelde doelen voor aangewezen soorten en habitats. Het op 180 meter afstand gelegen natura2000 gebied is aangewezen voor verschillende soorten en habitats. Onderstaand wordt verstoringsfactor weergegeven of, en op welke manier en invloed kan zijn op de aangewezen soorten en habitats in het Natura2000 gebied Loevestein, Pompveld & Kornsche Boezem. Er wordt daarbij onderscheid gemaakt tussen effecten in de aanlegfase en effecten in de gebruiksfase.

Oppervlakteverlies

Door de voorgenomen ontwikkelingen gaat geen oppervlakte van het Natura-2000 gebied verloren.

Versnippering

Er is geen sprake van versnippering omdat het Natura2000 gebied niet wordt doorsneden.

Verzuring en vermessing door N-depositie uit de lucht

De bemesting van de fruitbomen zal plaatsvinden door fertigatie. Met druppelbevloeiing worden de meststoffen in opgeloste vorm heel effectief toegediend per boom. Hiermee worden zowel water als meststoffen uiterst efficiënt toegediend. Deze efficiëntie komt ook tot uiting in minimale verliezen en zorgt dat er geen stikstofemissie van deze meststoffen naar de omgeving optreedt. Hiermee zal het toedienen van meststoffen in de boomgaard geen stikstofemissie naar de betreffende gebieden als gevolg hebben. Zoals nader aangetoond in de paragraaf "Verkeersbewegingen" (paragraaf 4.4.2 van het bestemmingsplan) zal het aantal verkeersbewegingen met de voorgenomen ontwikkeling afnemen. De uitstoot van stikstof als gevolg van het verkeer zal daarmee eveneens afnemen. Dit betekent een verbetering voor de betreffende gebieden.

Ten behoeve van de voorgenomen ontwikkeling is met het rekenprogramma Aerius door DLV een berekening gemaakt van de stikstofdepositie van de voorgenomen ontwikkeling als gevolg van de transportbewegingen tijdens de aanlegwerkzaamheden en tijdens de werkzaamheden voor het uitvoeren van het fruitteeltbedrijf. Uit deze berekening blijkt dat de voorgenomen ontwikkeling geen bijdrage heeft aan de depositie van stikstof op de betreffende gebieden. Voor de resultaten van de berekening wordt verwezen naar bijlage 4 van de ruimtelijke onderbouwing bij het bestemmingsplan.

De voorgenomen ontwikkeling zal volgens deze berekening niet leiden tot een toename van de depositie van stikstof op de betreffende gebieden. Tevens zal er door toepassing van emissiereducerende technieken en innovatieve bemestingssystemen geen sprake zijn van de emissie van mogelijk schadelijke stoffen naar de betreffende gebieden.

Verontreiniging

Het onderdeel verontreiniging is onder te verdelen in 2 onderdelen. Er is kans op spuitemissie, en er zijn risico's voor emissie via drainage en oppervlakkige afstroming van bestrijdingsmiddelen. Beiden worden onderstaand behandeld op basis van gegevens die de initiatiefnemer heeft aangeleverd.

Op dit onderdeel zijn geen tijdelijke effecten bij de aanleg te verwachten.

Spuitemissie en drift

Bij het bestrijden van schimmels en insecten wordt gebruik gemaakt van de modernste technologieën zoals de Varimas spuit van Munckhof. Deze spuit meet de windsnelheid en de wind richting zodoende kan hij de windsnelheid en de windrichting bepalen en zich daarop aanpassen. (zodoende is een driftreductie van 99% haalbaar ook richting de bodem).

Door gebruik van deze emissiearme meerrijenspuit wordt een emissiereductie bereikt van minimaal 95% (in toekomst meer en meer toegroeiend naar 99% emissiereductie). Het gaat hier om emissie naar naast een boomgaard gelegen oppervlaktewater. Deze emissiereductie wordt bereikt met een combinatie van emissiearme spuitdoppen (grovere, minder driftgevoelige druppel), aangepaste luchtondersteuning, waardoor de spuitnevel niet door de boom wordt geblazen en vrijwel volledig wordt afgezet op de vruchten, bladeren en takken van boom en eventueel met een afscherming die de door de boom geblazen spuitnevel wordt opgevangen waarmee verwaaien van deze nevel naar buiten de boomgaard wordt voorkomen. Met de voorgenomen technieken wordt de emissie van de voorgenomen teelt geminimaliseerd en vrijwel volledig afgevangen. Er is daarmee geen sprake van het verwaaien van mogelijk schadelijke stoffen naar de betreffende gebieden.

Op een afstand van ongeveer 30 meter zal het bespuiten van de boomgaarden, door de gebruikte emissiereducerende technieken, geen nadelige invloed hebben op het betreffende gebied.

Emissie via grond- en oppervlaktewater

Een deel van het regenwater zal via drainage en oppervlakkige afstroming in het oppervlaktewater terecht komen. Omdat het watersysteem rondom het plangebied is

---

gescheiden van het Natura2000 gebied zal er geen directe of indirecte invloed zijn. Gezien de eisen aan bestrijdingsmiddelen zijn voor zover bekend geen bestrijdingsmiddelen in Nederland toegelaten die invloed hebben op waterorganismen. Dit wordt regelmatig getest volgens de initiatiefnemer. Er zijn daarmee naar verwachting geen effecten te verwachten; en indien deze geconstateerd worden, kan ook worden ingegrepen.

Verdroging

Bij de aanleg zijn geen effecten op bodem- en oppervlaktewater te verwachten; er wordt niet extra gedraineerd, drooggelegd of afgevoerd.

Omdat nu al drainage aanwezig is, en deze niet wordt aangepast, zal geen sprake zijn van grondwaterstands daling. Ook ligt het plangebied in een ander peilgebied dan het Natura2000 gebied; er is daarom geen directe verbinding. Door tussenliggende watergangen zijn geen effecten te verwachten op grond- en oppervlaktewaterstanden in en om het Natura2000 gebied.

Verstoring door geluid, optische verstoring en trillingen

Aanlegfase

Geluid en bewegingen bij het aanplanten van de boomgaard gebeurt met een zo groot mogelijke efficiëntie om bewegingen te beperken. De bewegingen zullen nauwelijks afwijken van regulier landgebruik in de huidige landbouwkundige situatie. De grondbewerking voor aanvang van het planten zal met kleine tractoren en geavanceerde machines worden gedaan. Zo word het bestaande weiland maar voor 1/3 omgespit en niet volvelds, er zal altijd 2/3 grasland overschieten.

De grond wordt zo min mogelijk beroerd om de bestaande micro diversiteit intact te houden. Denk hierbij aan de regenworm die in het najaar het blad verteerd, de oorwormen die in de zomer veel bladluizen-bloedluis-perenbladvlo opeten, kortom de nuttige insecten worden bij ons op allerlei manieren gespaart.

Gebruiksfase

Er worden in de gebruiksfase tractoren met 1300 toeren (i.p.v.2000 toeren) gebruikt. Met deze lichte tractoren kunnen alle werkzaamheden verricht worden. Dit resulteert in minder geluid en trillingen richting het natura 2000 gebied, in vergelijking met bde in de reguliere landbouw gebruikte zware machines en tractoren.

Tijdens de oogst worden geen grote zware trekkers gebruikt, maar met kleine tractoren van ca 20 pk. Deze hebben voldoende vermogen om de oogst binnen te halen.

In het kader van personeel vriendelijk werken gebruikt het bedrijf een volledig elektrische hoogwerker die past prima in het geluidsarme werken nabij het natuur 2000 gebied.

Gebruik van knalapparaten of andere verstoringbronnen voor vogels met zware, lage geluiden of trillingen zijn niet toegestaan omdat effecten op het Natura2000 gebied anders wel te verwachten zijn.

Conclusie

De machines in zowel de aanlegfase als de gebruiksfase zijn kleiner en minder zwaar dan in de huidige situatie in de reguliere grondgebonden landbouw worden gebruikt. Er zijn daarom geen toenames in trillingen, optische verstoring en geluidsverstoring te verwachten.

Het gebruik van knalapparaten is echter niet toegestaan omdat effecten op het Natura2000 gebied anders niet zijn uit te sluiten.

2.3.3 Conclusie

Er dient een spuitzone van 30 meter aangehouden te worden tot kwetsbare zones en er worden aangepaste technieken voorgeschreven voor bemesting en spuiten met giften. De afstand tot het Natura2000 gebied is voldoende groot om gezien het onderzoek van DLV naar spuitmiddelen en technieken, en bemesting, effecten uit te kunnen sluiten.

De in het Natura2000 gebied aangewezen soorten en habitats zoals grote- en kleine modderkruiper, rivierdonderpad, bittervoorn, kamsalamander, bever en diverse natte en droge habitats, zijn grotendeels water- en riviergebonden. Het betreft echter een ander peilvlak, een eigen watersysteem, wat geen directe verbinding heeft met het watersysteem om het plangebied.

Ook zijn in de al aanwezige verstoring in het landelijk gebied al verstoringsbronnen als gevolg van regulier gebruik aanwezig. Deze zullen niet toenemen gezien de gebruikte machinerie. Een toename van effecten onder water, en boven water is niet te verwachten.

Gebruik van knalapparaten of andere verstoringsbronnen voor vogels met zware, lage geluiden of trillingen zijn niet toegestaan omdat effecten op het Natura2000 gebied anders wel te verwachten zijn.

2.4 WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL HOUTOPSTANDEN

Er worden geen bomen gekapt. Het onderdeel houtopstanden van de Wet natuurbescherming is hier dan ook niet van toepassing.

2.5 WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL SOORTENBESCHERMING

In het kader van de Wet natuurbescherming onderdeel soorten moet worden getoetst of er sprake is van negatieve effecten op (potentiële) verblijfplaatsen of (potentieel) leefgebied van beschermde planten en dieren.

2.5.1 Vaatplanten

Het plangebied bestaat uit een intensief agrarisch grasland en een maïsveld. Beschermde soorten vaatplanten zijn over het algemeen gebonden aan specifieke

---

standplaatsen in natuurgebieden, op schrale (graan)akkers of andere bijzondere groeiplaatsen. Dergelijke habitats zijn binnen het plangebied niet aanwezig. Beschermd plantensoorten worden dan ook niet verwacht binnen het plangebied. Negatieve effecten op strikt beschermde plantensoorten zijn daarom uit te sluiten.

2.5.2 Grondgebonden zoogdieren

Om een goed beeld te krijgen van de te verwachten soorten grondgebonden zoogdieren in de directe omgeving van en binnen het plangebied zijn de volgende bronnen geraadpleegd: *Atlas van de Nederlandse zoogdieren* (Broekhuizen et al., 2016) en www.verspreidingsatlas.nl/zoogdieren.

Nationaal beschermde soorten met provinciale vrijstelling

Binnen het plangebied en in de directe omgeving van het plangebied kunnen verschillende nationaal beschermde zoogdiersoorten voorkomen, zoals egel (*Erinaceus europaeus*), haas (*Lepus europeus*), ree (*Capreolus capreolus*), vos (*Vulpes vulpes*) en verschillende algemeen voorkomende soorten muizen en spitsmuizen. Voor deze soorten geldt in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling een vrijstelling voor het aantasten van vaste rust- en verblijfplaatsen.

Niet-vrijgestelde nationale en Europees beschermde soorten

Van de niet-vrijgestelde nationaal beschermde zoogdiersoorten zijn volgens bovengenoemde bronnen in de ruime omgeving van het plangebied waarnemingen bekend van verschillende beschermde soorten. In agrarische landschappen kunnen nationaal beschermde soorten als wezel (*Mustela nivalis*), hermelijn (*Mustela erminea*) en bunzing (*Mustela putorius*) niet op voorhand worden uitgesloten. Deze dieren zijn vaak te vinden in kleinschalige landschappen, en gebonden aan landschapselementen. Aangezien alleen het erf en de erfsingel geschikt zijn als biotoop, en de rest van het omliggende landschap zeer open is, en er langs slootkanten nauwelijks kruidenrijke ruigtes aanwezig zijn, worden deze soorten niet verwacht.

Verder kunnen de waterminnende soorten waterspitsmuis (*Neomys fodiens*) en noordse woelmuis (*Microtus oeconomus arenicola*) in de omgeving voorkomen. De waterspitsmuis is nationaal beschermd en de noordse woelmuis is Europees beschermd. Beide soorten komen voor in moerasachtige gebieden. Daarbuiten zijn ze ook wel te vinden op natuurvriendelijke oevers met een gevarieerde ruigtevegetatie, en niet te voedselrijke watergangen met voldoende onderwatervegetatie. Deze omstandigheden zijn in de intensieve diep ingesneden watergangen in het plangebied niet aanwezig.

Van de Europees beschermde zoogdiersoorten zijn in de ruime omgeving van het plangebied waarnemingen bekend van de bever (*Castor fiber*) en otter (*Lutra lutra*). De bever leeft in de overgangsgebieden van wateren en land, zoals moerassen en langs beken, rivieren en kanalen, waarbij de aanwezigheid van goed bereikbare bomen en struiken een vereiste is. De otter is gebonden aan schonere open wateren. Dergelijke habitats zijn niet aanwezig in het plangebied.

Conclusie

Op basis van de archiefgegevens en biotoopinschattingen tijdens het veldbezoek wordt het voorkomen van verblijfplaatsen van niet-vrijgestelde nationaal en Europese beschermde grondgebonden zoogdiersoorten uitgesloten. Van de algemeen voorkomende zoogdiersoorten mogen de verblijfplaatsen bij ruimtelijke ingrepen op basis van een provinciale vrijstelling worden aangetast.

2.5.3 Vleermuizen

Om inzicht te krijgen in de aanwezige soorten vleermuizen in de directe omgeving van en binnen het plangebied zijn de volgende bronnen geraadpleegd: *Atlas van de Nederlandse zoogdieren* (Broekhuizen et al., 2016), *Atlas van de Nederlandse vleermuizen* (Limpens et al., 1997) en www.verspreidingsatlas.nl/zoogdieren.

Vleermuizen zijn vliegende zoogdieren die aan de hand van echolocatie hun positie bepalen. Deze nachtdieren verblijven overdag in besloten ruimtes. Vleermuizen worden globaal onderverdeeld in gebouwbewonende soorten en boombewonende soorten. Er zijn ook soorten die van beide elementen gebruik maken. Ook is er onderscheid te maken in de zomer- en winterverblijfplaatsen van de verschillende soorten. Een groot aantal soorten overwintert in bunkers, grotten en kelders. Dit geldt ook voor sommige soorten die 's zomers in boomholten verblijven. Andere soorten vleermuizen verblijven het gehele jaar in gebouwen (spouwmuren, achter gevelbetimmeringen en dergelijke) of bomen (in holten of achter de bast).

Vanaf begin april komen vleermuizen tevoorschijn uit hun winterverblijven. Afhankelijk van het weer verschijnt de ene soort wat later dan de andere. Van half mei tot half juli vormen de vleermuizen kraamkolonies waarin de jongen worden geboren en grootgebracht. De mannetjes verblijven dan apart in kleinere groepen. In het paarseizoen, vanaf half augustus tot september, vallen de kraamkolonies uiteen. Sommige soorten vleermuizen trekken dan uit hun voortplantingsgebied weg, terwijl andere soorten nooit ver vliegen tussen zomer- en winterverblijf. De meeste vleermuissoorten paren in deze periode. Vanaf oktober gaan de verschillende soorten in winterslaap, waarbij de ene soort zich eerder terugtrekt in zijn winterverblijf dan de andere.

De soorten maken vaak jarenlang gebruik van vaste aanvliegroutes tussen verblijfsplaats en foerageergebied en volgen daarbij lijnelementen zoals bomenrijen of bebouwing. Het behoud van zulke lijnelementen kan daarom cruciaal zijn voor de instandhouding van het leefgebied.

Alle vleermuissoorten, hun verblijfplaatsen en belangrijke onderdelen van het leefgebied zijn beschermd in de Wet natuurbescherming (artikel 3.5 en 3.6 van deze wet en bijlage IV van de Habitatrichtlijn).

Volgens de verspreidingsgegevens uit bovengenoemde bronnen komen in de omgeving van het plangebied verschillende soorten vleermuizen voor zoals gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), gewone grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*), rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*), ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*), baardvleermuis (*Myotis mystacinus*), meervleermuis (*Myotis dasycneme*), watervleermuis (*Myotis daubentonii*) en de laatvlieger (*Eptesicus serotinus*).

Foerageergebied en vliegroutes

Het plangebied kan door vleermuizen gebruikt worden om te foerageren. Door de openheid van het plangebied gaat het echter niet om essentieel foerageergebied. Door het plaatsen van een laagstamfruitboomgaard, is het aannemelijk dat het voedselaanbod vergroot wordt. Daarmee wordt het plangebied waarschijnlijk meer geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Er is in de directe omgeving van het plangebied tevens voldoende alternatief open foerageergebied (zonder bomen en langs oevers) voor vleermuizen. Vanwege de afwezigheid van doorgaande groene lijnelementen worden vliegroutes van vleermuizen ook uitgesloten. Ook zijn er geen grotere doorgaande watergangen die geschikt zijn voor watervleermuis of meervleermuis om als trek- of vliegroute te dienen.

Verblijfplaatsen

Het plangebied biedt, door de afwezigheid van bomen en gebouwen, geen mogelijkheden als verblijfplaats voor vleermuizen. Midden in het plangebied ligt een erf met verschillende opstallen en een groene singel welke binnen de invloedssferen van het plangebied valt. De opstallen (oude melkveestal, open kapschuur, loods, woonhuis), zijn mogelijk geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. Omdat er geen veranderingen zullen plaatsvinden op het erf, met de opstallen of de groensingel, is de verwachting dat er geen effect is op de aanwezigheid van verblijfplaatsen.

Conclusie

Het voorkomen van verblijfplaatsen van vleermuizen wordt uitgesloten binnen het plangebied. Ook negatieve effecten op essentieel foerageergebied en vliegroutes worden uitgesloten. Nader onderzoek naar vleermuizen is niet nodig.

2.5.4 Vogels

Alle vogels zijn strikt beschermd in de Wet natuurbescherming (Artikel 3.1/3.2 Wet natuurbescherming en Vogelrichtlijn). Aantasting van actief gebruikte nesten is niet toegestaan.

Van een aantal vogelsoorten zijn de nesten en nestlocaties (verblijfplaatsen en leefgebied) het gehele jaar door beschermd. Deze jaarrond beschermde vogelsoorten zijn onderverdeeld in vier categorieën:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: steenuil (*Athene noctua*)).

2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden (voorbeeld: huismus (*Passer domesticus*)).
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders (voorbeeld kerkuil (*Tyto alba*) en slechtvalk (*Falco peregrinus*)).
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: buizerd (*Buteo buteo*)).

De vogels uit deze categorieën zijn meestal zeer honkvast of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar. Door de leefwijze van deze soorten is het niet mogelijk om bij directe versterking van de nesten te voldoen aan de bepalingen uit de Wet natuurbescherming. De lijst van jaarrond beschermde vogels is in september 2009 door het ministerie van LNV gepubliceerd.

Ook is er een lijst vogels aangewezen waarvan alleen bij effecten op populatieniveau maatregelen nodig zijn; de zogenaamde categorie 5.

In het plangebied zelf zijn geen bomen aanwezig waarin roofvogels kunnen nestelen. Ook zijn de weiden en akkers gezien de alternatieven in de omgeving niet van essentieel belang als foerageergebied voor roofvogels.

Het erf valt binnen de invloedssferen van het plangebied en zal straks geheel omringd worden door laagstam productie boomgaard. Door middel van de aanwezigheid van braakballen van zowel de kerkuil als de steenuil is met zekerheid vast te stellen dat het erf gebruikt wordt door beide vogelsoorten. Gezien de hoeveelheid sporen betreft het nestlocaties van beide soorten. Kerkuil en steenuil, hun nesten en essentiële onderdelen van het leefgebied zijn jaarrond beschermd.

Aangezien kerkuil een grote actieradius heeft, is het niet de verwachting dat de functieverandering indirect zal leiden tot het verlaten van de nestplaats.

Steenuil heeft in het broedseizoen echter maximaal een radius van 200-300 meter om de nestplaats in gebruik. Er blijft 8 hectare agrarisch weiland over. Een intensieve boomgaard is minder tot niet geschikt als jachtgebied omdat plaagsoorten (voedsel voor de steenuil) worden bestreden. Intensieve agrarische gronden vormen suboptimale foerageergebieden; in niet muizenrijke jaren zijn alleen de randen een geschikte foerageeromgeving. Het omvormen van een groot deel van de weides en akkers geeft een significante aantasting van het foerageergebied. Hierdoor kunnen indirecte effecten op de nestplaats niet worden uitgesloten. Een steenuil heeft gemiddeld een territorium van 8 hectare, mits er voldoende foerageermogelijkheden zijn (Kennisdokument Steenuil; Bij12, 2017). In minder geschikte gebieden kan een territorium tot 30 hectare omvatten. De overblijvende 8 hectare suboptimaal foerageergebied binnen de actieradius om het erf zijn niet voldoende om een actieve nestplek te garanderen.

De directe omgeving van het plangebied biedt geschikte leefgebied en nestlocaties voor diverse categorie 5-soorten, zoals ekster en pimpelmees (*Cyanistes caerulea*). Voor

---

deze soorten blijven er voldoende alternatieven in de omgeving over. Ook worden er geen bomen verwijderd in het plangebied.

Weidevogels zijn in Noord Brabant niet opgenomen op de lijst van Jaarrond beschermde vogelsoorten, en genieten daarom geen bijzondere bescherming onder het onderdeel soortenbescherming uit de Wet natuurbescherming.

Conclusie

Effecten op de steenuil kunnen niet op voorhand worden uitgesloten. Er zijn maatregelen nodig om effecten te voorkomen, of er dient een ontheffing van de Wet natuurbescherming aangevraagd te worden.

2.5.5 Reptielen

Reptielen stellen strikte eisen aan hun omgeving en alle inheemse reptielen zijn in de Wet natuurbescherming beschermd. De meeste reptielensoorten houden zich voornamelijk op in geleidelijke overgangssituaties tussen natuurlijke biotopen in bos-, heide- en veengebieden (bijv. heide en/of heischrale graslanden in combinatie met bossen en/of kleine landschapselementen). Het plangebied voorziet niet in deze habitateisen. De enige waterminnende soort, de ringslang (*Natrix helvetica*) wordt gezien het intensieve karakter, diep ingesneden sloten zonder waterbegroeiing, niet verwacht. Het voorkomen van beschermde soorten reptielen wordt hierdoor uitgesloten.

2.5.6 Amfibieën

Het habitat van amfibieën is onder te verdelen in water- of voortplantingshabitat (vaak een poel, vijver of smalle watergang zonder grote vissen) en landhabitat (bosjes, struwelen en dergelijke en voor sommige soorten vergraafbaar zand).

De binnen het plangebied aanwezige watergangen zijn diep ingesneden en zodanig voedselrijk, dat het geen geschikt leefgebied vormt voor zeldzamere en beschermde soorten amfibieën. Ook is er (buiten het boerenerf) geen geschikt landhabitat aanwezig in de vorm van singels of hooggelegen zones. Algemeen voorkomende, vrijgestelde soorten kunnen hier wel voorkomen. Niet vrijgestelde, beschermde soorten worden niet verwacht.

2.5.7 Vissen

Beschermde vissoorten zijn over het algemeen gebonden aan specifieke beek- of riviersystemen of watergangen met een goed ontwikkelde watervegetatie en een sliblaag. De intensieve, voedselrijke watergangen in het plangebied zijn geen geschikte leefomgeving voor de in polders voorkomende strikt beschermde soort (*Misgurnus fossilis*), die volgens verspreidingsgegevens in de omgeving voorkomt. Andere wettelijk beschermde soorten worden op basis van voorkomende biotopen uitgesloten.

2.5.8 Insecten (vlinders, libellen, sprinkhanen) en overige soortengroepen

Slechts een beperkt aantal van de zeer soortenrijke groep van insecten is beschermd. De habitateisen van beschermde soorten binnen deze groep zijn vaak zeer locatiespecifiek en gebonden aan zeer bijzondere biotopen en/of specifieke waardplanten. Dergelijke biotopen zijn in het intensieve open agrarische plangebied niet aanwezig. Ook andere strikt beschermde soorten mollusken en tweekleppigen kunnen worden uitgesloten in het plangebied.

---

3 CONCLUSIE

Op een deel van de agrarische gronden rond het erf aan het Kornpad 3 te Dussen is de realisatie van een laagstam productieboomgaard voorzien. Voor deze werkzaamheden plaatsvinden, moeten de gevolgen voor beschermde natuurwaarden en de consequenties met betrekking tot de natuur wet- en regelgeving in beeld zijn gebracht.

3.1 NATUURNETWERK NEDERLAND

Aan de noordzijde van de locatie ligt een ecologische verbindingzone die is aangewezen onder het Natuurnetwerk Brabant. De verbindingzone betreft een watergang. De verandering van gebruik kan een effect hebben door bestrijdingsmiddelen, intensivering e.d. Daarom dienen de beschreven driftreducerende maatregelen worden genomen en dient een afstand van 30 meter aangehouden te worden tussen de verbindingzone en de rand van de boomgaard. Ook dient een driftreducerende windsingel te worden aangelegd.

3.1.1 Overige beleidskaders

Vanuit de overige kaders uit het Natuurbeheerplan en de aanwijzing als gebied voor Weidevogels in het gemeentelijke bestemmingsplan zijn geen consequenties te verwachten met betrekking tot de werkzaamheden. De locatie is nu niet optimaal voor weidevogels; en een andere boomgaard in een opener gebied wordt opgeheven en weer geschikt voor weidevogels.

3.2 WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL GEBIEDSBESCHERMING

Het plangebied ligt niet binnen de begrenzing van een Natura 2000-gebied. Het plangebied ligt echter wel dichtbij een Natura 2000-gebied (op circa 180 meter afstand). Op een afstand van ongeveer 30 meter zal het bespuiten van de boomgaarden, door de gebruikte emissiereducerende technieken, geen nadelige invloed hebben op het kwetsbare functies gezien onderzoek door DLV. Ook effecten als gevolg van stikstof emissies zijn conform een Aerius berekening van DLV niet te verwachten. Ander milieueffecten zijn niet aan de orde. Er zijn geen effecten als gevolg van de functieverandering.

Er is één voorwaarde; het gebruik van knalapparaten of andere verstoringsbronnen voor vogels met zware, lage geluiden of trillingen is niet toegestaan.

3.3 WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL HOUTOPSTANDEN

Er worden geen bomen gekapt. Het onderdeel houtopstanden van de Wet natuurbescherming is hier niet van toepassing.

3.4 WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL SOORTENBESCHERMING

In het kader van de Wet natuurbescherming dient te worden nagegaan of vaste rust- en verblijfsplaatsen of belangrijke onderdelen van leefgebied van soorten door de ingreep worden aangetast.

Het plangebied zelf is intensief en de sloten zijn diep ingesneden en voedselrijk. Voor de meeste beschermde soorten zijn geen foerageer- en verblijfslocaties aanwezig.

Indirecte effecten op soorten die op het erf Kornpad 3 voorkomen, zijn ook onderzocht. Indirecte effecten zijn ook ontheffingsplichtig. Op dit erf zijn zowel steenuil als kerkuil aanwezig. Naar verwachting betreft het broedplaatsen van deze soorten. De actieradius van kerkuil is dermate groot dat de nestplaats in stand kan blijven. Van de steenuil is dit echter niet het geval. Effecten op de nestplaats als gevolg van de omvorming zijn te verwachten.

Verder kunnen effecten optreden op algemeen voorkomende broedvogels als in het broedseizoen wordt gestart met werkzaamheden.

3.5 CONSEQUENTIES

3.5.1 Brabants Natuurnetwerk

Met de voorgenomen driftreducerende maatregelen en een afstand van 30 meter tot de Verbindingszone zijn geen effecten te verwachten. De zone van 30 meter en de driftreducerende maatregelen dienen opgenomen te worden in het bestemmingsplan.

3.5.2 Natura2000

Er zijn geen effecten in het kader van Natura2000 te verwachten, onder de voorwaarde dat het gebruik van knalapparaten of andere verstoringsbronnen voor vogels met zware, lage geluiden of trillingen niet worden toegestaan.

3.5.3 Soorten Wet natuurbescherming

Effecten op een nestplaats van steenuil kunnen optreden als gevolg van de ingreep/functieverandering. Effecten dienen te worden voorkomen door maatregelen. Indien dit niet mogelijk is dient elders te worden gecompenseerd en is een ontheffing van de Wet natuurbescherming noodzakelijk.

Het voorkomen van effecten kan door het realiseren van een optimaal foerageergebied om het verloren gegane suboptimale foerageergebied te vervangen:

- Er komt een natuurvriendelijke oever langs watergangen van minimaal 800 meter met extensief beheer.
- De paden in de boomgaard worden niet als gazon beheerd, maar meer extensief en niet voor juni gemaaid.
- In de boomgaard worden knaagdieren niet bestreden met gif.

-
- Rond een deel van de boomgaard (of de singel rond het erf wordt aangevuld) komt een windsingel van een gevarieerd bestand van struiken (hazelaar, vuilboom, hondсроos, bosroos, sleedoorn, kardinaalsmuts, gelderse roos). Indien één of meerdere soorten vanwege plantziekten en risico's voor de productie niet kunnen worden toegepast, worden ze vervangen door een andere inheemse soort.
  - In de boomgaard (op een paal), of in nabijgelegen bomen, wordt een steenuilenkast geplaatst.
  - Deze maatregelen worden middels een voorwaardelijke verplichting meebestemd in het bestemmingsplan.

Algemene voorwaarden

Twee algemene voorwaarden vanuit de Wet natuurbescherming zijn altijd van toepassing:

- De start van werkzaamheden dient buiten het broedseizoen van vogels (globaal begin maart (i.v.m. weidevogels) tot half juli) plaats te vinden om verstoring van broedvogels en het broedsucces te voorkomen. Alleen op basis van gericht onderzoek (naar broedende vogels) mag van deze voorwaarde worden afgeweken.
- Op basis van de zorgplicht dient bij de uitvoering van de werkzaamheden voldoende zorg in acht te worden genomen voor de in het wild levende planten en dieren en hun leefomgeving. Verstoring moet worden beperkt en dieren moeten de gelegenheid hebben om uit te wijken en mogen niet opzettelijk worden gedood. Dit kan door:
  - werkzaamheden, zoals graaf- en kapwerkzaamheden en het verwijderen van begroeiing, te starten buiten het voortplantingsseizoen (april - augustus) en het winter(slaap)seizoen (november - februari);
  - het beperken van verlichting tijdens de avonduren ten behoeve van vleermuizen en andere nachtdieren.

3.6 AANBEVELINGEN

Vanuit ecologisch oogpunt is de volgende aanbeveling te doen ten aanzien van de inrichting:

- Bij het aanbrengen van beplanting wordt aanbevolen om gebruik te maken van inheems bes- en bloemdragende struiken en planten.

BIJLAGE 1 WETTELIJK KADER

1.1 NATUURNETWERK NEDERLAND

Natuurnetwerk Nederland (NNN) is een onderdeel van het natuurbeleid en heeft als doel het behoud van biodiversiteit. Gebieden die zijn aangewezen als onderdeel van NNN vormen een samenhangend netwerk van bestaande en toekomstige natuurgebieden in Nederland. Per NNN-gebied zijn natuurdoelen vastgelegd in het ruimtelijke provinciale beleid, waarmee rekening gehouden moet worden bij planologische ontwikkelingen. Voor dergelijke gebieden geldt dat het natuurbelang prioriteit heeft en dat activiteiten niet strijdig mogen zijn met de natuurdoelen.

1.1.1 Overige beleidskaders

Naast het NNN kunnen ook andere provinciale en gemeentelijke beleidskaders van toepassing zijn in het plangebied. Ook deze beleidskaders zijn niet verankerd in natuurwetgeving, maar dienen wel een rol te spelen in de planologische afweging.

1.2 WET NATUURBESCHERMING

1.1.2 Onderdeel gebiedsbescherming – Natura 2000

Natuurgebieden of andere gebieden die belangrijk zijn voor flora en fauna kunnen op basis van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn worden aangemerkt als speciale beschermingszones (SBZ's) in het kader van Natura 2000. De verplichtingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijn zijn in Nederland opgenomen in de Wet natuurbescherming die per 1 januari 2017 van kracht is. Het is verboden projecten of andere handelingen te realiseren of te verrichten die, gelet op de instandhoudingsdoelstelling, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten kunnen verslechteren, of een verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

1.1.3 Onderdeel houtopstanden

Het onderdeel houtopstanden van de Wet natuurbescherming (voorheen de Boswet) heeft als doel bossen te beschermen en de bestaande oppervlakte bos- en houtopstanden in Nederland in stand te houden. Kort gezegd, alles wat bos is, moet bos blijven. Indien een houtopstand onder de Wet Natuurbescherming valt en deze gekapt gaat worden, moet een kapmelding worden gedaan. Ook verplicht de Wet natuurbescherming om de betreffende grond binnen drie jaar opnieuw in te planten, de zogenaamde herplantplicht. Als bos definitief gekapt wordt, zal een ontheffing of compensatie van deze herplantplicht verleend moeten worden. De herplantplicht is niet van toepassing voor het vellen van een houtopstand in verband met realisatie van een Natura 2000-doel.

Houtopstanden vallen onder de Wet natuurbescherming als het zelfstandige eenheden van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend betreffen die:

- buiten 'de bebouwde kom Boswet' liggen;
- een oppervlakte hebben van 10 are of meer;
- rijbeplantingen die meer dan 20 bomen omvatten, gerekend over het totaal aantal rijen.

1.1.4 Onderdeel soortenbescherming

Wettelijk kader

Soortenbescherming is altijd aan de orde. Hiervoor is de Wet natuurbescherming bepalend. De Wet natuurbescherming is gericht op het duurzaam in stand houden van natuurlijke habitats en wilde flora en fauna in hun natuurlijke leefomgeving. Deze wet heeft de beschermingsregels, zoals die ook in de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrictlijn zijn opgenomen, overgenomen en voor de Nederlandse situatie toegepast.

Deze bescherming is, afhankelijk van het beschermingsregime, als volgt in de Wet Natuurbescherming opgenomen:

Vogelrichtlijn

- Artikel 3.1 lid 1: Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.
- Artikel 3.1 lid 2: Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
- Artikel 3.1 lid 3: Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben.
- Artikel 3.1 lid 4 en 5: Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Habitatrictlijn, Bern bijlage II, Bonn bijlage I

- Artikel 3.5 lid 1: Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
- Artikel 3.5 lid 2: Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren.
- Artikel 3.5 lid 3: Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
- Artikel 3.5 lid 4: Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen.
- Artikel 3.5 lid 5: Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Nationaal beschermde soorten

- Artikel 3.10 lid 1a: Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen.
- Artikel 3.10 lid 1b: Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen.
- Artikel 3.10 lid 1c: Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Procedurele gevolgen

De procedurele consequenties zijn afhankelijk van de soorten die door de ingreep worden beïnvloed. Kortweg kunnen er drie beschermingsregimes worden onderscheiden:

- *Soorten van de Vogelrichtlijn:*
Dit betreffen alle vogelsoorten die in Nederland als broedvogel, standvogel, wintergast of doortrekker aanwezig kunnen zijn, met uitzondering van exoten en verwilderde soorten, zoals bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn.
- *Soorten van de Habitatrictlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn:*
Dit zijn alle soorten in onderdeel A van bijlage IV van de Habitatrictlijn inclusief bijlage II van het Verdrag van Bern en bijlage I van het Verdrag van Bonn, voor zover hun natuurlijke verspreidingsgebied zich in Nederland bevindt. In de bijlagen van de Verdragen van Bern en Bonn worden ook vogels genoemd.
- *Nationaal beschermde soorten:*
Dit zijn soorten die genoemd zijn in bijlage A van de Wet natuurbescherming. Het betreft hier de bescherming van zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten voorkomend in Nederland.

Een project kan in strijd zijn met de Wet natuurbescherming wanneer een ruimtelijke ingreep direct of indirect leidt tot het aantasten van verblijf- en/of rustplaatsen van de aangewezen, niet vrijgestelde beschermde soorten of hun leefgebied. Afhankelijk van de ingreep en de soort kan dan een ontheffing noodzakelijk zijn. Ontheffingen worden slechts verleend wanneer er geen andere bevredigende oplossing voor de ingreep bestaat, de ingreep vanwege een in de wet genoemd belang dient plaats te vinden en de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in gevaar komt. Vaak worden hierbij mitigerende en compenserende maatregelen gevraagd.

Wettelijke belangen

Om een ontheffing te krijgen voor soorten van bijlage IV van de Habitatrictlijn moet worden voldaan aan een van de volgende belangen:

- Ter bescherming van de wilde flora en fauna en instandhouding van natuurlijke habitats.
- Wanneer de volksgezondheid en/of de openbare veiligheid in het geding is.
- Andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten.

Om een ontheffing te krijgen voor soorten van de Vogelrichtlijn moet worden voldaan aan een van de volgende belangen:

- Wanneer de volksgezondheid en/of de openbare veiligheid in het geding is.
- Wanneer de veiligheid van het luchtverkeer in het geding is.
- Ter bescherming van flora en fauna.

Voor nationaal beschermde soorten geldt:

- Er is sprake van een bij de wet genoemd belang.

Zorgplicht

Voor alle aanwezige soorten geldt volgens de Wet natuurbescherming altijd de zorgplicht (artikel 1.11). De zorgplicht schrijft voor dat we nadelige gevolgen voor inheemse planten en dieren moeten voorkomen – of ze nu beschermd zijn of niet – en zorgvuldig met onze omgeving om moeten gaan. Deze zorgplicht geldt voor iedereen.

BIJLAGE 2 LITERATUURLIJST

BIJ12, 2017, Kennisdocument steenuil *Athene Noctua*, versie 1.0.

Broekhuizen, S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Canters & J.C. Buys (redactie), 2016. *Atlas van de Nederlandse zoogdieren*. Natuur in Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.

Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (redactie), 2009. *De amfibieën en reptielen van Nederland*. Nederlandse Fauna 9. Nationaal Historisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

De Wild, W.W., F.L.A. Brekelmans, W.A.M. van Emmerik & J.L. Spier, 2016. *Atlas van Amfibieën en Reptielen*. RAVON Utrecht.

Limpens, H., K. Mosterd en W. Bongers, 1997. *Atlas van de Nederlandse vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie*. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Krijgsveld et-al, 2008; Verstoring gevoeligheid van vogels; Update literatuurstudie naar de reacties van vogels, Vogelbescherming Nederland.

Websites

www.ndff.nl

www.ravon.nl

www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek2.aspx

www.verspreidingsatlas.nl/amfibieen

www.verspreidingsatlas.nl/planten

www.verspreidingsatlas.nl/reptielen

www.verspreidingsatlas.nl/zoogdieren

www.vleermuis.net

www.vlindernet.nl

www.vogelatlas.nl